પ્રાથમિક શાળાના —
— બીજા ધોરણ માટે

આપોઆપ બુદ્ધિ ખીલવવાનું સાધન.

મુખગણિત શિક્ષક. ભાગ ૨.

રચનાર—
છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
“ભૂગોળ શિક્ષક” વગેરેના કર્તા.
સાહુપોર—સુરત.

આ મુખ પૃષ્ટ તથા પાનાં ૧થી ૩૬સુધી સુરત ખપાટિયે ચકલે લક્ષ્મીનારાયણની વાડીમાં આવેલા 'જૈન વિજય' પ્રિં. પ્રેસમાં મૂલચંદ કસનદાસ કાપડિયાએ છાપ્યા.

કિંમત રૂ. ૦—૧—૬

દેશીરાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુકસ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી માટે
મંજુર થએલો અને કેળવણીખાતાના અધિકારી
સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો.

પ્રાથમિકશાળાના બીજા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક.

રચનાર, છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનુ ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

નવી સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૩ જી પ્રત ૨૧૦૦

છાપનાર—ઠાકોરદાસ માનસિંહ
છાપવાનું ઠેકાણું—"સુરત સીટી" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ
ચૌટાના પુલ ઉપર—સુરત.

સંવત ૧૯૭૨ સને ૧૯૧૬

કિંમત રૂ. ૦-૧-૬

ત્રીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

આ ત્રીજી આવૃત્તિ પુષ્કળ સુધારા વધારા સાથે બહાર પાડી છે આશા છે કે વધારે ફળપ્રદ થઈ પડશે.

પહેલી આવૃત્તિને માટે કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબોએ અને વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોએ પોતાના અભિપ્રાયો મોકલેલા તેમનો તેમજ જે જે દેશીરાજ્યોએ મજુર કરેલા છે તેમનો ખરા અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનવાની તક લઉં છું

શાહપોર–સુરત } લિ૦ સેવક
તા. ૨૮–૧–૧૬ } **છગનલાલ મોતીરામ શાહ.**

પહેલી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

નવા બીજા ધોરણમા મુખગણિતનો અભ્યાસક્રમ કેળવણી ખાતાએ નીચે પ્રમાણે ઠરાવ્યો છે —

“પહેલા બે વર્ષ માટે મુકરર કરેલા આક અને ઘાતને લગતા સવાલ આવે એવુ મુખગણિત ”

ઉપરનો કોર્સ લક્ષમાં રાખી આ બુકમા પહેલા ધોરણમા શીખવાએલા અગિઆરા, એકવીસા, પાયા, અડધા, દોઢા અને અઢીઆના આકનો સપૂર્ણ વ્યાવહારિક ઉપયોગ આપ્યો છે બાળવર્ગમા શીખવાએલા ૧૦×૧૦ સુધીના આકનો ઉપયોગ **પહેલા ધોરણના ‘મુખગણિત શિક્ષક**મા સવિસ્તર આપેલો હોવાથી આમા તે પૃથક આપ્યો નથી, છતા છેલ્લુ **પરચુરણ હિસાબોનું મનોયત્ન** આપ્યુ છે, તેમા પુનરાવર્ત્તન દાખલ ૧૦×૧૦ સુધીના આકનો ઉપયોગ કરવો પડે એવા પ્રશ્નો આપવામા આવ્યા છે.

પ્રશ્નોમા વ્યાવહારિકતા અને વિવિધતા લાવવા તરફ પુંકળ ધ્યાન રાખ્યુ છે તે પર શિક્ષકો લક્ષ રાખી આપેલા તમામ હિસાબો પગથીઆવાર શિષ્યો પાસે છોડાવશે અને પોતે તેવીજ શૈલીના નવા પ્રશ્નો ઉપજાવી પૂછશે, તો અવશ્ય આકના શિક્ષણનો હેતુ સફળ થશે.

પહેલા ધોરણમાં ચલણી નાણાની ધાત શીખવેલી છે તેનો ઉપયોગ થાય એવા પ્રશ્નોનો એક જુદોજ વિભાગ આપવામા આવ્યો છે,—ઉપરાત બીજા ધોરણમા શીખવવાની **શેરની અને મણની ધાતો** ઉલટ સુલટ અનેક રીતે આપી છે, તથા **પોણાં અને સવાયાંના** આક પણ સાથે સાથે આપી દીધા છે, એટલુજ નહિ પણ દોઢા સાથે પોણાનો, અને અઢીઆ સાથે સવાયાનો સબધ જોડાય તેવા પલાખા જુદા આપ્યાં છે, તેનો શિક્ષકો જો બરાબર ઉપયોગ કરશે તો અપૂર્ણાક આકો જે બાળકોને શીખવા અઘરા પડે છે, તે સરળ થશે

છેલ્લે સુશિક્ષણના નિયમ પ્રમાણે આખા વિષયના **પુનરાવર્ત્તનરૂપ પરચુરણ હિસાબોનું મનોયત્ન** આપ્યુ છે એજ

શાહપોર–સુરત.
તા ૧૨–૬–૧૪

લિ૦ સેવક,
છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પૂર્ણાંક તથા આણપાણના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

૧) કોઈ રકમમા ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમા ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે ૭૨+૪૦=૧૧૨ ૭૨−૪૦=૩૨.

૨) કોઈ રકમમા પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમા પહેલા પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે ૫૨+૨૫=૫૦+૨૦=૭૨, ૭૨+૫=૭૭ ૫૨−૨૫=૫૨−૨૦=૩૨, ૩૨−૫=૨૭ અથવા (૫૨−૨૦−૫) = ૨૭

૩) કોઈ રકમમા તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા જેમકે. ૩૬+૩૬=૭૨ ૩૬×૨=૭૨

૪) આણપાણના અપૂર્ણાંકમા આણપાણના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમા પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણો ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકે ૧૩।।।+૪।।।, ૧૩।।।+૪=૧૭।।।, ૧૭।।।+૦।।।=૧૮।।
૧૩।।।−૪।।।, ૧૩।।।−૪= ૯।।।, ૯।।।−૦।।।= "

૫) કોઈ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦ એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડા ચઢાવવા જેમકે ૫×૧૦=૫૦. ૫×૧૦૦ =૫૦૦. ૫×૧૦૦૦=૫૦૦૦

૬) કોઇ રકમને ૨૦, ૩૦, ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪એ ગુણી મીડું ચઢાવવું, પણ ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીડા ચઢાવવા.

૭) કોઈ રકમને દશે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણ હોય તો ૨ા, બે પાણ હોય તો ૫, અને ત્રણ પાણ હોય તો ૭ાા ચઢાવવા જેમકે ૨૬ા, ૩૭ાા, ૭૮ાાા ને ૧૦એ ગુણો પહેલીમા છેડે એક પાણ, બીજીમા બે પાણ અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણ છે, માટે ૨૬૨ા, ૩૭૫, ૭૮૭ાા

૮) કોઇ રકમને ૨ા, ૫, ૭ાાએ ગુણવા હોય તો ૦ા, ૦ાા. ૦ાાાએ ગુણવા એટલા દશક. કારણકે ૨ા=૦ા દશક ૫=૦ાા દશક ૭ાા=૦ાાા દશક છે.

૯) કોઇ રકમને ૧૦૦એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર બે મીડા ચઢાવવા, પણ છેડે એક પાણ હોય તો પાણને બદલે ૨૫, બે પાણને બદલે ૫૦ અને ત્રણ પાણને બદલે ૭૫ મૂકવા

૧૦) કોઇ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫એ ગુણવા હોય તો ૦ા, ૦ાા, ૦ાાા, ૧ાએ ગુણવા એટલા સેકડા કારણકે ૨૫=૦ા સો. ૫૦= ૦ાા સો ૭૫=૦ાાા સો છે.

૧૧) કોઇ રકમને ૦ાએ ભાગવા હોય તો ૪એ ગુણવા અને ૦ાા ભાગવા હોય તો ૨એ ગુણવા. જેમકે ૩૭÷૦ા=૩૭×૪=૧૪૮, ૩૭÷૦ાા =૩૭×૨=૭૪.

આનાની ધાત.	૬૪ ,, રૂ. ૪)	૮૦૦ ,, રૂ. ૫૦)
૪ આનાનો રૂ. ૦।	૬૮ ,, રૂ ૪।	૯૦૦ ,, રૂ. ૫૬।
૮ ,, રૂ ૦॥	૭૨ ,, રૂ ૪॥	૧૦૦૦ ,, રૂ ૬૨॥
૧૨ ,, રૂ. ૦॥।	૭૬ ,, રૂ ૪॥।	૧૬ આનાનો રૂ ૧)
૧૬ ,, રૂ. ૧)	૮૦ ,, રૂ. ૫)	૩૨ ,, રૂ. ૨)
૨૦ ,, રૂ. ૧।	૮૪ ,, રૂ. ૫।	૪૮ ,, રૂ ૩)
૨૪ ,, રૂ. ૧॥	૮૮ ,, રૂ. ૫॥	૬૪ ,, રૂ ૪)
૨૮ ,, રૂ. ૧॥।	૯૨ ,, રૂ. ૫॥।	૮૦ ,, રૂ. ૫)
૩૨ ,, રૂ. ૨)	૯૬ ,, રૂ ૬)	૯૬ ,, રૂ. ૬)
૩૬ ,, રૂ. ૨।	૧૦૦ ,, રૂ. ૬।	૧૧૨ ,, રૂ ૭)
૪૦ ,, રૂ ૨॥	૨૦૦ ,, રૂ. ૧૨॥	૧૨૮ ,, રૂ. ૮)
૪૪ ,, રૂ ૨॥।	૩૦૦ ,, રૂ. ૧૮॥।	૧૪૪ ,, રૂ. ૯)
૪૮ ,, રૂ. ૩)	૪૦૦ ,, રૂ ૨૫)	૧૬૦ ,, રૂ ૧૦)
૫૨ ,, રૂ. ૩।	૫૦૦ ,, રૂ ૩૧।	સૂચના—ધાત સવળી
૫૬ ,, રૂ. ૩॥	૬૦૦ ,, રૂ ૩૭॥	તથા અવળી મોઢે કરા-
૬૦ ,, રૂ. ૩॥।	૭૦૦ ,, રૂ ૪૩॥।	વવી

૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૧.

સૂચના—એક પ્રશ્નમા એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

૧) એક ખુરસીના ત્રણ રૂપીઆ પડે તો ૧૯ ખુરસીનું શુ બેસશે?

૨) એક કોથળીમા ૧૯ રૂપીઆ છે તો એવી ૯ કોથળીમા મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે?

૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસા આપીએ તો ૧૩ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસા જોઇએ ?

૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩ અને ૧૪ને પાચે ગુણીએ તો શું આવે ?

૫) ૨૦ ત્રણવાર લઇએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૨૦ સુધીના જવાબ બોલો.

૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમા નવની પલાખીના જવાબ બોલો.

૭) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૪×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૬×૮ કેટલા ?

૮) ૧૩ પાચવાર, ૧૭ આઠવાર, ૧૯ નવવાર અને ૧૫ પાચવાર તે કેટલા ?

૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮ અને ૧૪ આઠ વખત લઇએ તો કેટલા થાય ?

૧૦) ૧૯×૭, ૧૫×૭, ૧૭×૭, ૧૩×૯, ૧૪×૭, ૧૨×૭, ૧૬×૭ અને ૧૮×૮ કેટલા ?

૧૧) ૮ બેઆનીની દોઢપાઈ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?

૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દશ રૂપીઆ સુધીના આના કહો

૧૩) ૮ જમરૂખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમા કેટલા જમરૂખ આવશે ?

૧૪) કેટલી બેઆનીઓ હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે ?

૧૫) ૭૬+૧૯, ૭૨+૧૮, ૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩, ૮૪+૧૨ કેટલા ?

૧૬) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬, ૯૬+૧૨, ૮૪+૧૪, ૮૦+૨૦ કેટલા ?

૧૭) ૧૧+૮૮, ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫ કેટલા ?

૧૮) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૧૪, ૨૦+૧૪૦ કેટલા ?

૧૯) ૯૫–૧૯, ૯૦–૧૮, ૧૨૦–૧૫, ૧૪૦–૧૪, ૯૬–૧૨ કેટલા ?

૨૦) ૮૮–૧૧, ૧૧૨–૧૬, ૧૦૮–૧૨, ૯૮–૧૪, ૧૦૦–૨૦ કેટલા ?

૨૧) ૧૮૦માથી કઈ ન વધે ત્યા સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શુ રહે છે તે કહેતા જાઓ

૨૨) ૯૫મા ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માથી ૧૧૪ જાય તો કેટલા રહે ?

૨૩) ઓગણીઆ, પદરા, તેરા, સત્તરા અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.

૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામા ૧૮ ખૂટે છે ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

૨૫) આનાની ૮ લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બે આનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થઈ ?

૨૬) પાવલાના ૯ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલાં આવશે ?

૨૭) બારોતેરસો, પાચોતેરસો, આડોતેરસો અને સતરોતેરસો કેમ લખાય ?

૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩ ૧૧૭, ૧૧૨ અને ૧૮૦ એ આકમા કેમ બોલાય ?

૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી મળે ?

૩૦) ૯૫ બોરમાથી દરેકને પાચ પાચ બોર આપુ તો કેટલા છોકરાને અપાય ?

૩૧) કેટલા ચોક ૫૨ ? કેટલા પચા ૬૦ ? કેટલા ચોક સાઠ ?

૩૨) ૧૪૪મા ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?

૩૩) ૯૬માં ૬ કેટલીવાર, ૮ કેટલીવાર અને ૧૬ કેટલીવાર ?
૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતાં દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
૩૭) કયા કયા પલાખા ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?
૩૮) ૬ આનાની પાઈ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
૪૦) ૮ પાઇના ૧૩૬ બોર તો ૨ પાઇના કેટલાં ?
૪૧) ૧૪૪ જે જે પલાખામા આવતા હોય તે કહો

૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ

મનોયત્ન ૨.

૧) ૨૯×૫, ૨૩×૭, ૨૯×૭, ૨૮×૬ , ૨૩×૯, ૨૫×૭ કેટલા ?
૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ છવાર તે કેટલા ?
૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૭, ૨૪ને ત્રણે ગુણીએ તો શુ આવે અને આઠે ગુણીએ તો શું આવે ?
૪) એક કોટની શીવડામણી ૭ રૂપીઆ થાય તો ૨૦૪ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ શીવાય અને બાકી શુ વધે ?
૫) એક ટેબલના ૭ રૂપીઆ બેસે છે તો ૨૬ ટેબલનુ શુ બેસશે ?

૬) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધુ મળીને કેટલા ગજ કપડુ હશે ?

૭) એક ગાડામાં ૨૯ મણ એવા સાત ગાડામા ઘઉં ભરેલા છે તો બધુ મળી ઘઉં કેટલા મણ હશે ?

૮) મહીનાનો ખરચ ૨૮ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો થશે ?

૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું તોપણ મારીપાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠ્ઠાવીસા, અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો

૧૧) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમા ૩, ૫, ૭ અને ૮ની પલાખી લખો

૧૨) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમા નવની પલાખી બોલો.

૧૩) ૨૮ આનાના સવાકા, ઢંચુ અને અધેલા કેટલા ?

૧૪) ૨૨૪, ૧૧૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૫૨ ૨૦૭, ૨૬૧ એ આકમા કેવી રીતે બોલાય છે ?

૧૫) છવીસાસો, બે સાતોતેર, બે બાવેના, બે ચોત્રીસા લખો

૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૯, ૨૦૭+૨૩, ૧૪૭+૨૧, કેટલા ?

૧૭) ૩૦+૨૪૦ ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૯+૨૦૩, કેટલા ?

૧૮) ૨૦૦–૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૫–૨૫, ૨૨૫–૨૫ કેટલા ?

૧૯) ૧૪૭-૨૧, ૧૮૯–૨૭, ૧૨૫–૨૫, ૧૩૮–૨૩ કેટલા ?

૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ ફેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?

૨૧) ૨૬૧માથી કઈ ન વધે ત્યા સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતા જાઓ અને બાકી શુ વધે તે કહેતા જાઓ.

૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાથી ૫ ગજના કેટલા ધોતીઆ થાય ?

૨૩) કેટલી વખત ૨૯ કેરી લઉં તો ૨૦૩ કેરી થાય ?

૨૪) એક નિશાળમા ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમા ૨૩ છોકરા છે તો વર્ગ કેટલા હશે ?

૨૫) એક નિશાળમા ૨૬૧ છોકરા છે અને વર્ગ ૯ છે ત્યારે દરેક વર્ગમા છોકરા કેટલા હશે ?

૨૬) કેટલી વખત ૭ લઇએ તો ૧૯૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૭૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?

૨૭) કયા કયા પલાખામા ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?

૨૮) મે એક માણસને દશ દશ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટ આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણુ ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૩

૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ૭ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?

૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?

૪) હુ દરરોજ ૦॥ લાડુ ખાઉ તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાડુ છે ત્યારે લાડુ કેટલા હશે ?

૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

૬) ૧૭x૦॥, ૨૩x૦॥, ૪૭x૦॥, ૫૯x૦॥, ૬૭x૦॥ કેટલા ?

૭) અડધાની એકીની પલાખી બોલી જાઓ.

૮) અડધાની એકીની પલાખી બોલો

૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૧૦) ૫ાા રૂપીએ મણ સોપારી મળે તો ૩૭ મણનુ શુ બેસે ?

૧૧) ૩૭ાામાં ૨ાા ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૧૨) ૨ાા રૂપીઆનુ ઘી, ૧ાા રૂપીઆનુ શાક અને ૧૨ાા રૂપીઆનુ અનાજ લીધુ તો બધુ મળી કેટલો ખર્ચ થયો ?

૧૩) ૧૭ાા+૦ાા+૩ાા+૩૪ાા મળીને કેટલા થશે ?

૧૪) કેટલીવાર અડધો લઇએ તો ૨ાા થાય ?

૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા ?

૧૬) ૩૫ રૂપીઆ છે દરેક ભિખારીને ૦ાા રૂપીઓ આપુ તો કેટલાને અપાય ?

૧૭) એક કોટની શીવડામણી ૦ાા રૂપીઓ થાય છે તો ૪૨ રૂપીઆમા કેટલા કોટ શીવડાવાશે ?

૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉ તો ૩૨ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૧૯) ૩૨ સોપારી છે તેના અડધા અડધા કકડા કેટલા થશે ?

૨૦) ૪૯ અડધા રૂપીઆના રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૨૧) ૩૬ ગજ લુગડામાથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે ?

૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?
(જ ૨, ૪, ૬, ઇત્યાદિ)

૨૩) દરરોજ ૦ાા રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૪.

૧) એક ને અડધો મળીને કેટલા થાય ?
૨) અડધો ને એક મળીને કેટલા થાય ?
૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
૪) કેટલા અડધા મળીને દોઢ થાય ?
૫) દોઢ કાગળમાથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
૬) દોઢમા પોણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર?
૭) પોણો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?
૮) દોઢ રૂપીઓ હતો તેમા દોઢ રૂપીઓ ઉમેર્યો તો કેટલા થયા ?
૯) ત્રણ લાડુમાથી દોઢ ખાધો કેટલા રહ્યા ?
૧૦) મારી પાસે ાા રૂપીઓ છે તેમા શુ ઉમેરૂ તો દોઢ રૂપીઓ થાય ?
૧૧) ૫૭×૧ાા, ૬૯×૧ાા, ૭૯×૧ાા, ૯૫×૧ાા ૬૭×૧ાા કેટલા ?
૧૨) એક તામડામા દોઢ મણ દૂધ માય તો ૨૮ તામડામા કેટલુ માશે ?
૧૩) રૂપીઆનુ ૧ાા શેર ઘી મળે તો ૧૮ રૂ નુ કેટલુ આવે ?
૧૪) એક કોટમા ૧ાા ગજ કપડુ વપરાય તો ૪૨ કોટ માટે કેટલા ગજ કપડુ જોઇએ ?
૧૫) એક આનાના દોઢ શેર કારેલા મળે તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આવશે ?
૧૬) એક બળદને ૧ાા શેર અડદ જોઇએ તો ૫૯ બળદને માટે કેટલા અડદ જોઇશે ?
૧૭) એક બરણીનુ વજન ૧ાા શેર થાય તો ૬૭ બરણીનુ વજન કેટલું થશે ?

૧૮) એક સાધુને ૧॥ શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઇશે ?

૧૯) એક શેર એલચીનો ૧॥ રૂપીઆ બેસે તો ૨૯ શેર એલચીનુ શુ બેસશે ?

૨૦) મણ ઘીના ૨૩ રૂપીઆ બેસે તો ૧॥ મણનુ શુ બેસશે ?

૨૧) એક તપેલામાથી દોઢશેરીઓ લોટા ૫૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલુ દૂધ આપ્યુ ?

૨૨) દોઢાની બેકીની પલાખી બોલો એકીની પલાખી બોલો

૨૩) ૬૯+૧॥, ૪૬॥+૧॥, ૧૦૨+૧॥, ૯૯+૧॥ કેટલા ?

૨૪) ૧॥+૮૨॥, ૧॥+૪૫, ૧॥+૬૭॥, ૧॥+૭૨ કેટલા ?

૨૫) ૧૦॥–૧॥, ૬૯–૧॥, ૧૦૨–૧॥, ૧૧૨॥–૧॥ કેટલા ?

૨૬) ૨૮॥ મણ દૂધમાથી ૨૭ મણ વપરાયુ બાકી કેટલુ રહ્યુ ?

૨૭) ચોવીસ આખા ને ચોવીસ અડધા મળીને કેટલા થાય ?

૨૮) કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૪૨ થાય ?

૨૯) ૪૬॥ મા દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૫૫॥ થાય ?

૩૦) ૪૫ રૂપીઆમાંથી દોઢ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?

૩૧) ૩૭ છોકરા વચ્ચે ૫૫॥ રૂપીઆ વહેચ્યું તો દરેકને શુ મળશે ?

૩૨) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૭૦॥ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૩૩) ૧॥ ગજ ફલાલનનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૪૦॥ ગજ ફલાલનનુ શુ બેસશે ?

૩૪) ૭૯॥ રૂપીઆમાં ૫૩ કોટ લીધા તો એકની કિંમત કેટલી પડી ?

૩૫) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૧૦॥ ? કેટલા દોઢે ૧૦૦॥ ?

૩૬) ૪૩॥ ગજના તાકામાથી ૧॥ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૩૭) રોજ ૧॥ રૂપીઓ વાપરૂ તો ૭૬॥ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૩૮) દરેક છોકરાને ૧॥ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?

૩૯) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?

૪૦) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હીંગ મળે તો ૨૭ શેરનુ શુ બેસશે ? અને ૨૭ રૂપીઆમા કેટલી આવશે ?

૪૧) ૪૮મા દોઢ કેટલીવાર ઉમેરૂ તો ૭૨ થાય ?

૪૨) ૫૭ ધોતીઆના ૮૫॥ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૫ ધોતીઆનુ શુ આપવું પડશે ?

૪૩) એક માણુસ રોજ ૧॥ રૂપીઓ કમાય તો ૧૮ માણુસો ૯ દિવસમા શુ કમાશે ?

૪૪) ૧॥ આને શેર ધાણા મળે છે તો ૧॥ રૂપીઆમા કેટલા આવશે ?

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ

મનોયત્ન ૫.

૧) બે ને અડધો કેટલા? દોઢ ને એક કેટલા?

૨) દોઢમા શુ ઉમેરી તો ૨॥ થાય ?

૩) ૪૭॥+૨॥, ૬૭॥+૨॥, ૭૫+૨॥, ૧૮૦+૨॥ કેટલા ?

૪) ૨॥+૮૫, ૨॥+૭૨॥, ૨॥+૪૨॥, ૨॥+૧૦૦ કેટલા ?

૫) ૧૯૨॥+૨॥, ૧૦૫+૨॥, ૨૧૦+૨॥ કેટલા ?

૬) ૧૯૦-૧૮૭॥, ૧૬૭॥-૧૬૫, ૧૦૦-૯૭॥ કેટલા ?

૭) ૪૭×રા, ૭૯×રા, ૮૭×રા, ૨૯×રા, ૮૧×રા કેટલા ?
૮) એક માણુસ રા રૂપીઆ કાઢે તો ૩૯ માણુસના કેટલા રૂ થાય ?
૯) એક કોથળીમા રા મણુ ઘઉ માય તો ૨૪ કોથેળીમાં કેટલા મણુ ઘઉ માય ?
૧૦) રા શેર ઘીનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલા શેર ઘી મળે ?
૧૧) એક કોથળીમા રા શેર માય તો ૩૬ કોથળીમા કેટલુ માશે ?
૧૨) રૂ. રાએ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનુ શું બેસે ?
૧૩) મણુ ઘઉના રા રૂપીઆ બેસે તો ૪૫ મણુનુ શુ બેસે ?
૧૪) એક માણુસને રા રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણુસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?
૧૫) એક તાવડીનું વજન રા મણુ થાય છે ત્યારે એવી ૪૭ તાવડીનું વજન કેટલુ થશે ?
૧૬) મણુ દૂધમાં રા શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણુ દૂધને માટે કેટલા શેર ચોખા જોઇએ ?
૧૭) મણુના રા રૂપીઆ બેસે તો ૬૮ મણુનુ શું બેસે ?
૧૮) રા શેરનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆનુ કેટલા શેર આવશે ?
૧૯) એક દિવસનો ખરચ રા રૂપીઆ થાય તો ૭૧ દિવસમા શુ ખરચ થશે ?
૨૦) ૫૪ ખુરસી લેવી છે એક ખુરસીના રા રૂપીઆ બેસે તો કેટલા રૂપીઆ ખરચ થશે ?
૨૧) ૨૭ રૂપીએ તોલો સોનુ મળે તો રા તોલાનુ શુ ?
૨૨) ૧ રૂપીઆમા રા શેર ઘી આવે તો ૨૪ રૂપીઆમા કેટલા શેર ઘી આવશે ?

૨૩) કેટલા અડધા હોય તો ૨ાા થાય ? અઢીમાં અડધો કેટલીવાર છે ?
૨૪) કેટલા ાા હોય તો અઢી થાય ?
૨૫) કેટલા ાા અઢી ? અઢીમાં ાા કેટલીવાર છે ?
૨૬) ૧ રૂપીઆનું ૨ાા શેર તો ૩૭ાા શેરનું શુ બેસે ?
૨૭) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણુસ વચ્ચે ખરચ થયો ત્યારે એક માણુસને ભાગે શું આવ્યુ ?
૨૮) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨ાા રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શુ આવશે ?
૨૯) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલા અઢીએ ૧૦૨ાા ?
૩૦) કેટલીવાર અઢી લઇએ તો ૧૦૦ ?
૩૧) ૧૦૦મા ૪૦ કેટલીવાર ? ૨ાા કેટલીવાર ?
૩૨) રૂ. ૯૭ાા છે રોજ ૨ાા રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલે ?
૩૩) ૨ાા આનામા એક શેર ખાંડ મળે તો રૂ. ૧ા માં કેટલી આવશે ?
૩૪) ૬૨ાા રૂપીઆમા ૨ાા તોલા સોનુ આવ્યુ ત્યારે તોલાનો ભાવ શો?
૩૫) ૨૭ માણુસ છે અને ૬૭ાા રૂપીઆ છે તો દરેક માણુસને શુ મળશે ?
૩૬) શેર હીંગના ૨ાા રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમા કેટલા શેર હીંગ આવશે ?
૩૭) રૂ ૧૦૦માથી અઢી અઢી રૂ. કેટલા માણુસને અપાય ?
૩૮) એક આનાની ૨ાા શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
૩૯) ૨ાા રૂ. વાળી ટોપી ૭૨ાા રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?
૪૦) ૨ાા શેર બદામનો ૧ રૂપીઓ પડે તો ોાા રૂપીઆની કેટલા શેર બદામ આવશે ?

પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

અનોયત્ન ૬.

૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ચાર ૦।, ૦। લાડુ એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થશે ?

૩) ૦। એ અડધાનો કેટલામો ભાગ ? અને આખાનો કેટલામે ભાગ ?

૪) ૧ ને ૦।, ૧। ને ૦।, ૧।। ને ૦।, ૧।।। ને ૦। કેટલા ?

૫) ૧૭+૦।, ૨૩।+૦।, ૨૮।।+૦।, ૨૮।।।+૦। કેટલા ?

૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, અને ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦માં ૦। ઓછો તે કેટલા કહેવાય ?

૭) ૯૯।।।, ૭૮।।।, ૫૭।।। ૭૫।।।, ૪૯।।।, ૩૭।।। શબ્દમાં લખો.

૮) ૪૯×૦।, ૫૭×૦।, ૪૩×૦।, ૭૯×૦। ૬૭×૦। કેટલા ?

૯) દરેક માણસને ૦। પેડો આપુ તો ૬૮ માણસને આપવાને કેટલા પેડા જોઇએ ?

૧૦) પાયાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.

૧૧) પાયાની ચચ્ચારની અને અર્ધાની બન્નેની પલાખી બોલો.

૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૯, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૫, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ અને ૭૦ ગજમાથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ૦। ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૧૪) ૬૯, ૭૩, ૭૯, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીઓ કેટલી ?

૧૫) ૯ રૂ. ના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે તેની પાવલી કેટલી આવશે ?

૧૭) કેટલીવાર ૦। ૦। રૂપીઓ લઇએ તો ૧૫ રૂપીઆ થાય ?

૧૮) ૧૭, ૫ાા, ૨૩ાા, ૧૪ અને ૩ાા ને પાયે ભાગીએ તો શું આવે ?

૧૯) ૨૩ માણસ વચ્ચે ૫ાાા રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને શુ મળશે ?

૨૦) કેટલી વખત ૦। મણ લઇએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને ૨૦ મણ થાય ?

૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭ ગજ લુગડામાથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય ? ૦। ગજના કેટલા થાય ?

૨૨) કેટલીવાર ૦। કાગળ લઉ તો ૧૩, ૧૭, ૧૯, ૨૩, ૨૨, ૧૫ આખા કાગળ થાય ?

૨૩) ૧૮ વખત ૦। રૂપીઓ લઉ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?

૨૪) ૨૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ?

૨૫) રોજ ૦। કાગળ વાપરીએ તો ૩૫ દિવસમા કેટલા કાગળ વપરાય ? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે ?

રા. રા. ચુનીલાલ ઘેલાભાઇ શાહ.

સાવજનિક હાઇસ્કૂલના હેડમાસ્તર સાહેબ.

પોતાના તા. ૨૫–૯–૧૫ના પત્રમા લખે છે કે:—

"તમારી 'ભૂગોળ'ની ચોપડી સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના 'ભૂગોળ શિક્ષક'માં શહેરની જાણવાજોગ વિગતો અને સ્થળોનો સારો સગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે. પરીક્ષા વખતે તમારી ચોપડી વિદ્યાર્થીઓને ઘણી ઉપયોગી થઇ પડશે"

+શેરની ધાત.

શેરના અચ્છેરા	૨	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮		
શેરના અધોળા	૧૬	શેરના રૂપીઆભાર	૪૦
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	પોણો શેરના રૂપીઆભાર	૩૦
શેરના પૈસાભાર	૭૨	અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦
૨ અચ્છેરે	૧ શેર	પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦
૪ પાશેરે	૧ શેર	નવટાકના રૂપીઆભાર	૫
૮ નવટાંકે	૧ શેર	અધોળના રૂપીઆભાર	૨॥
૧૬ અધોળે	૧ શેર		

ટીપ—૭૨ જુના પૈસભાર=૧ શેર. અને ૮૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર ગણાય છે.

+ વર્ગમા ત્રાજવા કાટલા હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સબધ જોડવો. જેમકે

૧ રૂપીઓ= ૨ અડધા	૧ શેર= ૨ અચ્છેર
૧ રૂપીઓ= ૪ પાવલી	૧ શેર= ૪ પાશેર
૧ રૂપીઓ= ૮ બેઆની	૧ શેર= ૮ નવટાંક
૧ રૂપીઓ=૧૬ આના	૧ શેર=૧૬ અધોળ

૪૦	રૂપીઆભાર	૧	શેર
૩૦	રૂપીઆભાર	૦ાાા	શેર
૨૦	રૂપીઆભાર	૦ાા	શેર
૧૦	રૂપીઆભાર	૦ા	શેર
૫	રૂપીઆભાર		નવટાંક
૨ાા	રૂપીઆભાર		અધોળ

શેરના	પૈસાભાર	૭૨
પોણોશેરના	પૈસાભાર	૫૪
અચ્છેરના	પૈસાભાર	૩૬
પાશેરના	પૈસાભાર	૧૮
નવટાંકના	પૈસાભાર	૯
અધોળના	પૈસાભાર	૪ાા

૭૨	પૈસાભાર	૧	શેર
૫૪	પૈસાભાર	૦ાાા	શેર
૩૬	પૈસાભાર	૦ાા	શેર
૧૮	પૈસાભાર	૦ા	શેર
૯	પૈસાભાર		નવટાંક
૪ાા	પૈસાભાર		અધોળ

શેરના	અધોળા	૧૬
પોણોશેરના	અધોળા	૧૨
અચ્છેરના	અધોળા	૮
પાશેરના	અધોળા	૪
નવટાંકના	અધોળા	૨

૨	અધોળે	નવટાંક
૪	અધોળે	પાશેર
૮	અધોળે	અચ્છેર
૧૨	અધોળે	પોણોશેર
૧૬	અધોળે	એક શેર

શેરના	નવટાંકા	૮
પોણોશેરના	નવટાંકા	૬
અચ્છેરના	નવટાંકા	૪
પાશેરના	નવટાંકા	૨

૨	નવટાંકે	પાશેર
૪	નવટાંકે	અચ્છેર
૬	નવટાંકે	પોણોશેર
૮	નવટાંકે	૧ શેર

શેરના	પાશેરા ૪	૨ પાશેરે	અચ્છેર
પોણુશેરના	પાશેરા ૩	૩ પાશેરે	પોણુશેર
અચ્છેરના	પાશેરા ૨	૪ પાશેરે	૧ શેર

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ	૨	૦॥ મણના શેર	૨૦
મણના દશશેરા	૪	૦। મણના શેર	૧૦
મણની પાંચશેરી	૮		
મણની અઢીશેરી	૧૬	૪૦ શેરે	૧ મણ
મણની સવાશેરી	૩૨	૩૦ શેરે	૦॥। મણ
મણના શેર	૪૦	૨૦ શેરે	૦॥ મણ
		૧૦ શેરે	૦। મણ

૨ અધમણીઆ	૧ મણ	મણની અઢીશેરી	૧૬
૪ દશશેરા	૧ મણ	૦॥। મણની અઢીશેરી	૧૨
૮ પાંચશેરી	૧ મણ	૦॥ મણની અઢીશેરી	૮
૧૬ અઢીશેરી	૧ મણ	૦। મણની અઢીશેરી	૪
૩૨ સવાશેરી	૧ મણ	૫ શેરની અઢીશેરી	૨
૪૦ શેર	૧ મણ		

મણના શેર	૪૦	૨ અઢીશેરીએ	૫ શેર
૦॥। મણના શેર	૩૦	૪ અઢીશેરીએ	૦। મણ

૮	અઢીશેરીએ	૦ાા	મણ
૧૨	અઢીશેરીએ	૦ાાા	મણ
૧૬	અઢીશેરીએ	૧	મણ

	મણની	પાંચશેરી	૮
૦ાાા	મણની	પાંચશેરી	૬
૦ાા	મણની	પાંચશેરી	૪
૦ા	મણની	પાંચશેરી	૨

૨	પાંચશેરીએ	૦ા	મણ
૪	પાંચશેરીએ	૦ાા	મણ
૬	પાંચશેરીએ	૦ાાા	મણ
૮	પાંચશેરીએ	૧	મણ

	મણના	દશશેરા	૪
૦ાાા	મણના	દશશેરા	૩
૦ાા	મણના	દશશેરા	૨
૦ા	મણનો	દશશેરો	૧

૧	દશશેરે	૦ા	મણ
૨	દશશેરે	૦ાા	મણ
૩	દશશેરે	૦ાાા	મણ
૪	દશશેરે	૧	મણ

૧×૦॥।=૦॥।	૧૧×૦॥। =૮।	૨૧×૦॥।=૧૫॥।	૩૧×૦॥।=૨૩।	૪૧×૦॥।=૩૦॥।
૨ ૦॥। ૧॥	૧૨ ૦॥। ૯	૨૨ ૦॥। ૧૬॥	૩૨ ૦॥। ૨૪	૪૨ ૦॥। ૩૧॥
૩ ૦॥। ૨।	૧૩ ૦॥। ૯॥।	૨૩ ૦॥। ૧૭।	૩૩ ૦॥। ૨૪॥।	૪૩ ૦॥। ૩૨।
૪ ૦॥। ૩	૧૪ ૦॥। ૧૦॥	૨૪ ૦॥। ૧૮	૩૪ ૦॥। ૨૫॥	૪૪ ૦॥। ૩૩
૫ ૦॥। ૩॥।	૧૫ ૦॥। ૧૧।	૨૫ ૦॥। ૧૮॥।	૩૫ ૦॥। ૨૬।	૪૫ ૦॥। ૩૩॥।
૬ ૦॥। ૪॥	૧૬ ૦॥। ૧૨	૨૬ ૦॥। ૧૯॥	૩૬ ૦॥। ૨૭	૪૬ ૦॥। ૩૪॥
૭ ૦॥। ૫।	૧૭ ૦॥। ૧૨॥।	૨૭ ૦॥। ૨૦।	૩૭ ૦॥। ૨૭॥।	૪૭ ૦॥। ૩૫।
૮ ૦॥। ૬	૧૮ ૦॥। ૧૩॥	૨૮ ૦॥। ૨૧	૩૮ ૦॥। ૨૮॥	૪૮ ૦॥। ૩૬
૯ ૦॥। ૬॥।	૧૯ ૦॥। ૧૪।	૨૯ ૦॥। ૨૧॥।	૩૯ ૦॥। ૨૯।	૪૯ ૦॥। ૩૬॥।
૧૦ ૦॥। ૭॥	૨૦ ૦॥। ૧૫	૩૦ ૦॥। ૨૨॥	૪૦ ૦॥। ૩૦	૫૦ ૦॥। ૩૭॥
૫૧×૦॥।=૩૮।	૬૧×૦॥।=૪૫॥।	૭૧×૦॥।=૫૩।	૮૧×૦॥।=૬૦॥।	૯૧×૦॥।=૬૮।
૫૨ ૦॥। ૩૯	૬૨ ૦॥। ૪૬॥	૭૨ ૦॥। ૫૪	૮૨ ૦॥। ૬૧॥	૯૨ ૦॥। ૬૯
૫૩ ૦॥। ૩૯॥।	૬૩ ૦॥। ૪૭।	૭૩ ૦॥। ૫૪॥।	૮૩ ૦॥। ૬૨।	૯૩ ૦॥। ૬૯॥।
૫૪ ૦॥। ૪૦॥	૬૪ ૦॥। ૪૮	૭૪ ૦॥। ૫૫॥	૮૪ ૦॥। ૬૩	૯૪ ૦॥। ૭૦॥
૫૫ ૦॥। ૪૧।	૬૫ ૦॥। ૪૮॥।	૭૫ ૦॥। ૫૬।	૮૫ ૦॥। ૬૩॥।	૯૫ ૦॥। ૭૧।
૫૬ ૦॥। ૪૨	૬૬ ૦॥। ૪૯॥	૭૬ ૦॥। ૫૭	૮૬ ૦॥। ૬૪॥	૯૬ ૦॥। ૭૨
૫૭ ૦॥। ૪૨॥।	૬૭ ૦॥। ૫૦।	૭૭ ૦॥। ૫૭॥।	૮૭ ૦॥। ૬૫।	૯૭ ૦॥। ૭૨॥।
૫૮ ૦॥। ૪૩॥	૬૮ ૦॥। ૫૧	૭૮ ૦॥। ૫૮॥	૮૮ ૦॥। ૬૬	૯૮ ૦॥। ૭૩॥
૫૯ ૦॥। ૪૪।	૬૯ ૦॥। ૫૧॥।	૭૯ ૦॥। ૫૯।	૮૯ ૦॥। ૬૬॥।	૯૯ ૦॥। ૭૪।
૬૦ ૦॥। ૪૫	૭૦ ૦॥। ૫૨॥	૮૦ ૦॥। ૬૦	૯૦ ૦॥। ૬૭॥	૧૦૦ ૦॥। ૭૫

પોણીયા

૧×૧॥=૧॥	૨×૦॥।=૧॥	૧૧×૧॥=૧૬॥	૨૨×૦॥।=૧૬॥	૨૧×૧॥=૩૧॥
૨ ૧॥ ૩	૪ ૦॥। ૩	૧૨ ૧॥ ૧૮	૨૪ ૦॥। ૧૮	૨૨ ૧॥ ૩૩
૩ ૧॥ ૪॥	૬ ૦॥। ૪॥	૧૩ ૧॥ ૧૯॥	૨૬ ૦॥। ૧૯॥	૨૩ ૧॥ ૩૪॥
૪ ૧॥ ૬	૮ ૦॥। ૬	૧૪ ૧॥ ૨૧	૨૮ ૦॥। ૨૧	૨૪ ૧॥ ૩૬
૫ ૧॥ ૭॥	૧૦ ૦॥। ૭॥	૧૫ ૧॥ ૨૨॥	૩૦ ૦॥। ૨૨॥	૨૫ ૧॥ ૩૭॥
૬ ૧॥ ૯	૧૨ ૦॥। ૯	૧૬ ૧॥ ૨૪	૩૨ ૦॥। ૨૪	૨૬ ૧॥ ૩૯
૭ ૧॥ ૧૦॥	૧૪ ૦॥। ૧૦॥	૧૭ ૧॥ ૨૫॥	૩૪ ૦॥। ૨૫॥	૨૭ ૧॥ ૪૦॥
૮ ૧॥ ૧૨	૧૬ ૦॥। ૧૨	૧૮ ૧॥ ૨૭	૩૬ ૦॥। ૨૭	૨૮ ૧॥ ૪૨
૯ ૧॥ ૧૩॥	૧૮ ૦॥। ૧૩॥	૧૯ ૧॥ ૨૮॥	૩૮ ૦॥। ૨૮॥	૨૯ ૧॥ ૪૩॥
૧૦ ૧॥ ૧૫	૨૦ ૦॥। ૧૫	૨૦ ૧॥ ૩૦	૪૦ ૦॥। ૩૦	૩૦ ૧॥ ૪૫

૪૨×૦॥।=૩૧॥	૩૧×૧॥=૪૬॥	૬૨×૦॥।=૪૬॥	૪૧×૧॥=૬૧॥	૮૨×૦॥।=૬૧॥
૪૪ ૦॥। ૩૩	૩૨ ૧॥ ૪૮	૬૪ ૦॥। ૪૮	૪૨ ૧॥ ૬૩	૮૪ ૦॥। ૬૩
૪૬ ૦॥। ૩૪॥	૩૩ ૧॥ ૪૯॥	૬૬ ૦॥। ૪૯॥	૪૩ ૧॥ ૬૪॥	૮૬ ૦॥। ૬૪॥
૪૮ ૦॥। ૩૬	૩૪ ૧॥ ૫૧	૬૮ ૦॥। ૫૧	૪૪ ૧॥ ૬૬	૮૮ ૦॥। ૬૬
૫૦ ૦॥। ૩૭॥	૩૫ ૧॥ ૫૨॥	૭૦ ૦॥। ૫૨॥	૪૫ ૧॥ ૬૭॥	૯૦ ૦॥। ૬૭॥
૫૨ ૦॥। ૩૯	૩૬ ૧॥ ૫૪	૭૨ ૦॥। ૫૪	૪૬ ૧॥ ૬૯	૯૨ ૦॥। ૬૯
૫૪ ૦॥। ૪૦॥	૩૭ ૧॥ ૫૫॥	૭૪ ૦॥। ૫૫॥	૪૭ ૧॥ ૭૦॥	૯૪ ૦॥। ૭૦॥
૫૬ ૦॥। ૪૨	૩૮ ૧॥ ૫૭	૭૬ ૦॥। ૫૭	૪૮ ૧॥ ૭૨	૯૬ ૦॥। ૭૨
૫૮ ૦॥। ૪૩॥	૩૯ ૧॥ ૫૮॥	૭૮ ૦॥। ૫૮॥	૪૯ ૧॥ ૭૩॥	૯૮ ૦॥। ૭૩॥
૬૦ ૦॥। ૪૫	૪૦ ૧॥ ૬૦	૮૦ ૦॥। ૬૦	૫૦ ૧॥ ૭૫	૧૦૦ ૦॥। ૭૫

સવાયા

૧×૧। =૧।	૧૧×૧।=૧૩॥।	૨૧×૧।=૨૬।	૩૧×૧।=૩૮॥।	૪૧×૧।=૫૧।
૨ ૧। ૨॥	૧૨ ૧। ૧૫	૨૨ ૧। ૨૭॥	૩૨ ૧। ૪૦	૪૨ ૧। ૫૨॥
૩ ૧। ૩॥।	૧૩ ૧। ૧૬।	૨૩ ૧। ૨૮॥।	૩૩ ૧। ૪૧।	૪૩ ૧। ૫૩॥।
૪ ૧। ૫	૧૪ ૧। ૧૭॥	૨૪ ૧। ૩૦	૩૪ ૧। ૪૨॥	૪૪ ૧। ૫૫
૫ ૧। ૬।	૧૫ ૧। ૧૮॥।	૨૫ ૧। ૩૧।	૩૫ ૧। ૪૩॥।	૪૫ ૧। ૫૬।
૬ ૧। ૭॥	૧૬ ૧। ૨૦	૨૬ ૧। ૩૨॥	૩૬ ૧। ૪૫	૪૬ ૧। ૫૭॥
૭ ૧। ૮॥।	૧૭ ૧। ૨૧।	૨૭ ૧। ૩૩॥।	૩૭ ૧। ૪૬।	૪૭ ૧। ૫૮॥।
૮ ૧। ૧૦	૧૮ ૧। ૨૨॥	૨૮ ૧। ૩૫	૩૮ ૧। ૪૭॥	૪૮ ૧। ૬૦
૯ ૧। ૧૧।	૧૯ ૧। ૨૩॥।	૨૯ ૧। ૩૬।	૩૯ ૧। ૪૮॥।	૪૯ ૧। ૬૧।
૧૦ ૧। ૧૨॥	૨૦ ૧। ૨૫	૩૦ ૧। ૩૭॥	૪૦ ૧। ૫૦	૫૦ ૧। ૬૨॥

૫૧×૧।=૬૩॥।	૬૧×૧।=૭૬।	૭૧×૧। =૮૮॥।	૮૧×૧।=૧૦૧।	૯૧×૧।=૧૧૩॥।
૫૨ ૧। ૬૫	૬૨ ૧। ૭૭॥	૭૨ ૧। ૯૦	૮૨ ૧। ૧૦૨॥	૯૨ ૧। ૧૧૫
૫૩ ૧। ૬૬।	૬૩ ૧। ૭૮॥।	૭૩ ૧। ૯૧।	૮૩ ૧। ૧૦૩॥।	૯૩ ૧। ૧૧૬।
૫૪ ૧। ૬૭॥	૬૪ ૧। ૮૦	૭૪ ૧। ૯૨॥	૮૪ ૧। ૧૦૫	૯૪ ૧। ૧૧૭॥
૫૫ ૧। ૬૮॥।	૬૫ ૧। ૮૧।	૭૫ ૧। ૯૩॥।	૮૫ ૧। ૧૦૬।	૯૫ ૧। ૧૧૮॥।
૫૬ ૧। ૭૦	૬૬ ૧। ૮૨॥	૭૬ ૧। ૯૫	૮૬ ૧। ૧૦૭॥	૯૬ ૧। ૧૨૦
૫૭ ૧। ૭૧।	૬૭ ૧। ૮૩॥।	૭૭ ૧। ૯૬।	૮૭ ૧। ૧૦૮॥।	૯૭ ૧। ૧૨૧।
૫૮ ૧। ૭૨॥	૬૮ ૧। ૮૫	૭૮ ૧। ૯૭॥	૮૮ ૧। ૧૧૦	૯૮ ૧। ૧૨૨॥
૫૯ ૧। ૭૩॥।	૬૯ ૧। ૮૬।	૭૯ ૧। ૯૮॥।	૮૯ ૧। ૧૧૧।	૯૯ ૧। ૧૨૩॥।
૬૦ ૧। ૭૫	૭૦ ૧। ૮૭॥	૮૦ ૧। ૧૦૦	૯૦ ૧। ૧૧૨॥	૧૦૦ ૧। ૧૨૫

૧×૨ાા=૨ાા	૨×૧ા=૨ાા	૧૧×૨ાા=૨૭ાા	૨૨×૧ા=૨૭ાા	૨૧×૨ાા=૫૨ાા
૨ રાા ૫	૪ ૧ા ૫	૧૨ રાા ૩૦	૨૪ ૧ા ૩૦	૨૨ રાા ૫૫
૩ રાા ૭ાા	૬ ૧ા ૭ાા	૧૩ રાા ૩૨ાા	૨૬ ૧ા ૩૨ાા	૨૩ રાા ૫૭ાા
૪ રાા ૧૦	૮ ૧ા ૧૦	૧૪ રાા ૩૫	૨૮ ૧ા ૩૫	૨૪ રાા ૬૦
૫ રાા ૧૨ાા	૧૦ ૧ા ૧૨ાા	૧૫ રાા ૩૭ાા	૩૦ ૧ા ૩૭ાા	૨૫ રાા ૬૨ાા
૬ રાા ૧૫	૧૨ ૧ા ૧૫	૧૬ રાા ૪૦	૩૨ ૧ા ૪૦	૨૬ રાા ૬૫
૭ રાા ૧૭ાા	૧૪ ૧ા ૧૭ાા	૧૭ રાા ૪૨ાા	૩૪ ૧ા ૪૨ાા	૨૭ રાા ૬૭ાા
૮ રાા ૨૦	૧૬ ૧ા ૨૦	૧૮ રાા ૪૫	૩૬ ૧ા ૪૫	૨૮ રાા ૭૦
૯ રાા ૨૨ાા	૧૮ ૧ા ૨૨ાા	૧૯ રાા ૪૭ાા	૩૮ ૧ા ૪૭ાા	૨૯ રાા ૭૨ાા
૧૦ રાા ૨૫	૨૦ ૧ા ૨૫	૨૦ રાા ૫૦	૪૦ ૧ા ૫૦	૩૦ રાા ૭૫

૪૨×૧ા=૫૨ાા	૩૧×૨ાા=૭૭ાા	૬૨×૧ા=૭૭ાા	૪૧×૨ાા=૧૦૨ાા	૮૨×૧ા=૧૦૨ાા
૪૪ ૧ા ૫૫	૩૨ રાા ૮૦	૬૪ ૧ા ૮૦	૪૨ રાા ૧૦૫	૮૪ ૧ા ૧૦૫
૪૬ ૧ા ૫૭ાા	૩૩ રાા ૮૨ાા	૬૬ ૧ા ૮૨ાા	૪૩ રાા ૧૦૭ાા	૮૬ ૧ા ૧૦૭ાા
૪૮ ૧ા ૬૦	૩૪ રાા ૮૫	૬૮ ૧ા ૮૫	૪૪ રાા ૧૧૦	૮૮ ૧ા ૧૧૦
૫૦ ૧ા ૬૨ાા	૩૫ રાા ૮૭ાા	૭૦ ૧ા ૮૭ાા	૪૫ રાા ૧૧૨ાા	૯૦ ૧ા ૧૧૨ાા
૫૨ ૧ા ૬૫	૩૬ રાા ૯૦	૭૨ ૧ા ૯૦	૪૬ રાા ૧૧૫	૯૨ ૧ા ૧૧૫
૫૪ ૧ા ૬૭ાા	૩૭ રાા ૯૨ાા	૭૪ ૧ા ૯૨ાા	૪૭ રાા ૧૧૭ાા	૯૪ ૧ા ૧૧૭ાા
૫૬ ૧ા ૭૦	૩૮ રાા ૯૫	૭૬ ૧ા ૯૫	૪૮ રાા ૧૨૦	૯૬ ૧ા ૧૨૦
૫૮ ૧ા ૭૨ાા	૩૯ રાા ૯૭ાા	૭૮ ૧ા ૯૭ાા	૪૯ રાા ૧૨૨ાા	૯૮ ૧ા ૧૨૨ાા
૬૦ ૧ા ૭૫	૪૦ રાા ૧૦૦	૮૦ ૧ા ૧૦૦	૫૦ રાા ૧૨૫	૧૦૦ ૧ા ૧૨૫

એકે પોણું પોણા

૧×૦।।।	=	૦।।।
૨	૦।।।	૧।।
૩	૦।।।	૨।
૪	૦।।।	૩
૫	૦।।।	૩।।।
૬	૦।।।	૪।।
૭	૦।।।	૫।
૮	૦।।।	૬
૯	૦।।।	૬।।।
૧૦	૦।।।	૭।।

બે પોણામ દોઢ

સો પોણે પોણોસો

૧૦૦×૦।।।	=	૭૫
૨૦૦	૦।।।	૧૫૦
૩૦૦	૦।।।	૨૨૫
૪૦૦	૦।।।	૩૦૦
૫૦૦	૦।।।	૩૭૫
૬૦૦	૦।।।	૪૫૦
૭૦૦	૦।।।	૫૨૫
૮૦૦	૦।।।	૬૦૦
૯૦૦	૦।।।	૬૭૫
૧૦૦૦	૦।।।	૭૫૦

બસેં પોણા દોઢસો

એકે સવા સવા

૧×૧।	=	૧।
૨	૧।	૨।।
૩	૧।	૩।।।
૪	૧।	૫
૫	૧।	૬।
૬	૧।	૭।।
૭	૧।	૮।।।
૮	૧।	૧૦
૯	૧।	૧૧।
૧૦	૧।	૧૨।।

બે સવાયે અઢી

સોએ સવા સવાસો

૧૦૦×૧।	=	૧૨૫
૨૦૦	૧।	૨૫૦
૩૦૦	૧।	૩૭૫
૪૦૦	૧।	૫૦૦
૫૦૦	૧।	૬૨૫
૬૦૦	૧।	૭૫૦
૭૦૦	૧।	૮૭૫
૮૦૦	૧।	૧૦૦૦
૯૦૦	૧।	૧૧૨૫
૧૦૦૦	૧।	૧૨૫૦

બસે સવા અઢીસો

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

અનોયત્ન ૭.

૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની ? આની ? ઢબુ ? પૈસા ? અને પાઇ કેટલી ?

૨) રૂપીઓ કોની કોની બરાબર છે ?

૩) ૧૬ ઢબુ, ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની, ૧૧૨ આના, ૬૪ પાવલી-
ની કિંમત કહો.
૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા થાય છે ?
સોનાના સિક્કાનુ નામ શુ ?
૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે ત્યારે કેટલા આના હશે ?
૬) પાવલામાથી શુ ખરચ્યુ તો ૯ પૈસા રહે ?
૭) ૪ આનામા કેટલા આના ઉમેરૂ તો રૂપીઓ થાય ?
૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આનો છે તેમાં કેટલા
પૈસા ઉમેરૂં તો રૂપીઓ થાય ?
૯) એક આનાની ૧૨ પાઇ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ?
અડધાની કેટલી ?
૧૦) ૯, ૬, ૭ અને ૩ આનાની પાઇ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?
૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?
૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?
૧૩) ૮ આનાની પાઇ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની કેટલી પાઇ ?
૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ? દોઢ પાઇ કેટલી ?
૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા, બે આના ને બે પૈસા, આઠ આના-
ને એક પૈસાની પાઇ કેટલી ?
૧૭) ઢબુની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧॥ રૂપીઆની કેટલી મળે ?
૧૮) પાચ રૂપીઆની બેઆનીમા એક બેઆની ઓછી છે ત્યારે કેટ-
લી બેઆનીઓ હશે ?
૧૯) અડધા રૂપીઆમાથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી,

ઢબુની પાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યુ ?

૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની ને ૩ પાઇ પાછી આપી ત્યારે મે કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?

૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬ ૮૦, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨ અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬, અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૮૮, ૯૬, અને ૬૦ પાઇના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?

૨૪) ૧૪૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા આવે ? અડધા કેટલા આવે ?

૨૫) ૭૪, ૬૭, ૩૫, અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?

૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૨૭) ૧૨ શેર કારેલાના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનું શુ આપવુ ?

૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯, અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?

૨૯) પાંચ બે આનીના પૈસા કેટલા ? અને અધેલા કેટલા ?

૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆનીઓ આપુ તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?

૩૧) રોજ બે આના ખરચુ તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆ મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને જો ૧૫૩ લેવાં હોય તો શું આપવુ ?

૩૩) આઠ પાનની ૧ પાઇ એસે તો ૫ પૈસાના કેટલા પાન આવશે ? અને જો ૭૨ પાન લેવા હોય તો શુ આપવુ ?

૩૪) બે આનાની ૧૦ કેરી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી આવશે ? અને જો ૪૦ કેરી લેવી હોય તો શુ આપવુ ?

૩૫) ૭ ગેણીના રૂપીઆ કેટલા ? ૧૩૫ રૂપીઆ હોય તો ગેણી કેટલી આવે ?

૩૬) બેઆનીના બોર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?

૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાઇની કેટલી આવે ? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવુ ?

૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલાં આવશે ?

પરચુરણ હિસાબ

મનોયત્ન ૮.

૧) ૧૬૫ કેરીમાંથી ૧૯ બગડી ગઇ તો સારી કેટલી રહી ?

૨) ૧૫૭ રૂપીઆમા ૨૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થશે ?

૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકીટ લીધી ને દશ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછુ શુ મળશે ?

૪) ૩૪મા કેટલા ઉમેરૂ તો ૭૨ થાય ?

૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાથી ગેણી લેતા ૪ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી ગેણી લીધી હશે ?

૬) ૧૨૪ રૂપીઆમાથી ૧૫ રૂપીઆવાળી કેટલી ખુરસી આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?

૭) બે આનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી ?

૮) એક બકરી દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?

૯) એક ટોપીનો ૦॥ રૂપીઓ પડે તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?

૧૦) દરેક છોકરાને ૦। શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલુ દૂધ જોઇશે ?

૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? પદરસો તે કેટલા હજાર ?

૧૨) ૨૬ શેરના નવટાક કેટલા ? પાશેર કેટલા ?

૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલુ દૂધ આપશે ? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો ?

૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ?

૧૫) એક ટોપીના ૨॥ રૂપીઆ પડે તો ૯૬ ટોપીના કેટલા બેસે ?

૧૬) એક ઘડિઆળના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે ૭૫ ઘડિઆળનુ શુ બેસશે ?

૧૭) એક છત્રીનો રૂપીઆ ૧॥ બેસે તો ૫૭ છત્રીનુ-શુ આપવુ ?

૧૮) એક ઘડિઆળના ૮ રૂપીઆ તો ૨૮ ઘડિઆળનુ શુ ?

૧૯) ૨૨ રૂપીઆનુ એક ૧ મણ ઘી મળે તો ૨॥ મણનુ શુ ?

૨૦) એક ટિકીટમા ૦॥ મણ ભાર લઇ જવાય તો ૧૭ ટિકીટમા કેટલા શેર ભાર લઇ જવાય ?

૨૧) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકીટ આપીને તેને બદલે ૦॥ આનાવાળી કેટલી ટિકીટ લેવી ?

૨૨) દશ દશ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ, એક ગેણી ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે ત્યારે બધુ મળી કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૨૩) એક રૂપીઆની ૨ા શેર બદામ મળે છે, અને ૨ા રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલા શેર બદામ મળે ?

૨૪) આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગશે ?

૨૫) દરેક છોકરાને ૦ા, ૦ા રૂપીઓ આપતા ૨ા રૂપીઆમાથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?

૨૬) સાડી સો અને દોઢસો આકડામાં લખો ?

૨૭) પોણીસો અને પોણોસો આકડામા લખો ?

૨૮) ૧૪૫ આનામાથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?

૨૯) એક ખુરસીના ૨ા રૂપીઆ એમે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ખુરસી આવશે ? ૦ાા હજાર એટલે કેટલા સો ?

૩૦) કેટલા દોઢ ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા ડુ ૪૨ ?

૩૧) ૧૯૨ કેરીમા ૨૪ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી કેરી થાય ?

૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જાય તો કેટલા રહે ?

૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતા દરેકને કેટલી આ-આવશે ? સાડી બારસો એટલે કેટલા હજાર ?

૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧ાા રૂપીઓ એમે તો ૧૮ રૂપીઆમાથી કેટલા તાળા આવશે ?

૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપીઆ-ની કેટલી સ્લેટ પડી ?

૩૬) એક શાલના ૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૮ રૂપીઆમાથી કેટલી શાલ આવશે ?

૩૭) ૭૫ રૂપીઆ ૫૦ છોકરાને વહેંચતાં દરેકને શુ મળશે ?

૩૮) ૪૨ ગજ લાંબુ દોરડું છે તેમાંથી ૧॥, ૧॥ ગજના કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?

૩૯) એક ટોપીના ૨॥ રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

૪૦) ૨॥ મણ ઘીના ૫૫ રૂપીઆ પડે તો એક મણનુ શું ?

૪૧) ૫૫ રૂપીઆમા ૨॥ મણ ઘી આવ્યુ તો ૨૨ રૂપીઆમાં કેટલુ આવશે ?

૪૨) એક મજુર ૨॥ મણ વજન ઉપાડે તો ૫૨॥ મણ વજનને માટે કેટલા મજુર જોઇશે ?

૪૩) કેટલા છકે ૭૨ ? કેટલા ચોક ૭૨ ? કેટલા તરી ૭૨ ?

૪૪) કેટલા પોણે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ?

૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું તો ૯૬ રૂપીઆ-માથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર, બબ્બે, છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર, સોળ સોળ, અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપુ તો કેટલા માણસને અપાય ?

૪૬) ૪૮ છોકરામાથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, ૭ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?

૪૭) ૯૫ રૂપીઆમથી પાંચ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?

૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉ છે જો મારે તે ૨૮ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?

૪૯) પંદરે દાન ટોપમો એમ કયા કયા પલાખામા દોઢસો આવશે ?

૫૦) ૨૯ માણુસ ૧૪૫ મણ ભાર ઉપાડે તો ૨ માણુસ કેટલો ભાર ઉપાડશે ?

૫૧) ૪૫ શેરના ૧૫ આના તો ૧ આનાનુ કેટલુ ?

૫૨) ૭ાા મણના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણનુ શુ ?

૫૩) ૨૧ આનાનુ ૭ શેર તો સવા પાચ રૂપીઆનું કેટલુ ?

૫૪) ૮ માણસ જમાડતા રૂ. ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ. ૮૦માં કેટલા માણસ જમશે ?

૫૫) ૧૨ માણસ રૂ. ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણસ શુ કમાય ?

૫૬) ૧૫ાા કલાકમા ૬૨ માઇલ જવાય તો ૪૨ માઇલ જવાને કેટલો વખત લાગે ?

૫૭) રૂ. ૩૫૦નુ ૩૫ મણ તો ૧૮ મણનું શુ ?

૫૮) ૨ આનાનુ ૧ાા શેર તો રૂ. ૧ નુ કેટલુ ?

૫૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

૬૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧ા તો ૩૫ કનકવાનું શુ ?

૬૧) ૫ રૂપીએ મણની ૧૫ મણ સાકરને બદલે ૩ રૂપીએ મણની કેટલી રાઇ લેવી ?

૬૨) ૪ પૈસાના બોર લીધાં, ૭ પૈસા મારા ભાઇએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?

૬૩) પૈસાના ૯ લેખે મે કેટલાક પૈસાના જમરૂખ લીધાં અને તે બધા પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૮ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મે કેટલા પૈસાના જમરૂખ લીધા હશે ?

---

૧ થી ૧૬ પેઇઝ ચૌટાના પુલ ઉપર આવેલા "સુરત સીટી" પ્રેસમા ઠાકોરદાસ માનસીંગે છાપ્યા બાકીના ૧૭–૩૬ સુરત ખપાટીયા ચકલા, લક્ષ્મીનારાયણની વાડીમાં આવેલા "જૈન વિજય" પ્રેસમાં મુળચદ કસનદાસ કાપડિયાએ છાપ્યા.